

อิทธิพลของความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด และ
นโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเล
คาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

The Influence of Entrepreneurial Readiness, Human Resources,
Market Trends, and Government Policies on the Sustainability
Effectiveness of Net-Zero Carbon Marine Tourism Businesses in the
Gulf of Thailand

อนพัทธ์ หนองคู¹, ธนพล ก่อฐานะ², บัณฑิต ผังนิรันดร์³,
ชมภู สายเสมา⁴, ณธกร คุ่มเพชร⁵

Anaphat Nongkhoo¹, Tanapol Kortanar², Bundit Pungnirund³,
Chompoo Saisama⁴, Nathakorn Kumpetch⁵

¹⁻⁵ คณะอาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาเอก วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ

¹⁻⁵ Faculty of Lecturer of the Ph.D. Program College of Innovation and Management

E-mail: s63484945220@ssru.ac.th¹, tanapol.ko@ssru.ac.th², bundit.bu@ssru.ac.th³,

chompoo.sa@ssru.ac.th⁴, nathakorn.ku@ssru.ac.th⁵

Received: 2025-1-9; Revised: 2025-10-14; Accepted: 2025-10-31

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด นโยบายภาครัฐและประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย 2) ศึกษาอิทธิพลของตัวแปรความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาดและนโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย 3) พัฒนารูปแบบประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย งานวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเล ผู้ประกอบการธุรกิจดำน้ำ/เรือท่องเที่ยว และผู้ประกอบการท่องเที่ยวบริเวณชายหาด จำนวน 300 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้เกณฑ์ 20 เท่าของตัวแปรสังเกต ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางทะเล ผู้แทนชุมชนที่มีการประกอบกิจการท่องเที่ยวทางทะเลและผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวรวมจำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด นโยบายภาครัฐและประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย อยู่ในระดับมาก 2) ความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาดและนโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) รูปแบบประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีชื่อว่า “Operational Model for Advancing Net-Zero Carbon Marine Tourism in the Gulf of Thailand” นอกจากนี้ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังพบว่า ในการเพิ่มประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่

อ่าวไทย นั้น ผู้ประกอบการท่องเที่ยวทางทะเลต้องมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและความเข้าใจในแนวคิดคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ มีการศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรในการดำเนินงาน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ เอกชนและชุมชนท้องถิ่น มีนวัตกรรมสีเขียวในการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้กลับมาดึงดูดนักท่องเที่ยว มีการใช้พลังงานหมุนเวียนในกระบวนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายในเพิ่มประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: ความพร้อมของผู้ประกอบการ, ประสิทธิภาพด้านความยั่งยืน, ธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเล, คาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์, พื้นที่อ่าวไทย

Abstract

This research aims to: 1) Study the levels of entrepreneurial readiness, human resources, market trends, government policies, and the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand. 2) Examine the influence of entrepreneurial readiness, human resources, market trends, and government policies on the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand. 3) Develop a model for the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand. This study employs a mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative research. The quantitative research involved a sample of 300 marine tourism business operators, including diving businesses, tour boat operators, and beach tourism operators. The sample size was determined using the criterion of 20 times the number of observed variables. A multi-stage sampling method was used, and data were collected through questionnaires and analyzed using structural equation modeling. The qualitative research used in-depth interviews with key informants, including marine tourism operators, community representatives engaged in marine tourism activities, experts, and representatives from tourism organizations, totaling 100 individuals. The research findings reveal that: 1) Entrepreneurial readiness, human resources, market trends, government policies, and the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand are at high levels. 2) Entrepreneurial readiness, human resources, market trends, and government policies significantly influence the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand at the 0.05 level. 3) The researcher developed a model named the "Operational Model for Advancing Net-Zero Carbon Marine Tourism in the Gulf of Thailand" for the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand. Additionally, the qualitative research findings indicate that to enhance the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand, marine tourism operators must have knowledge of environmental management and an understanding of the net-zero carbon concept. They need to study new technologies to improve their skills in using technology and managing resources in operations. Building collaborative networks with government agencies, private organizations,

and local communities, along with implementing green innovations in collaboration with communities to restore tourist attractions and attract visitors, and consistently using renewable energy in tourism processes are essential. The results of this research can serve as a guideline for formulating policies to enhance the sustainability effectiveness of net-zero carbon marine tourism businesses in the Gulf of Thailand in the future.

Keywords : Entrepreneurial Readiness, Sustainability Effectiveness, Marine Tourism Business, Net-Zero Carbon, Gulf of Thailand

บทนำ

ชายฝั่งทะเลไทยอ่าวไทยมีศักยภาพสูงในด้านการท่องเที่ยวทางทะเล เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลาย เช่น เกาะ แนวป่าชายเลน และแนวปะการังที่งดงาม การท่องเที่ยวทางทะเลจึงเป็นภาคส่วนสำคัญของเศรษฐกิจและสังคม โดยในปี 2557 การท่องเที่ยวทางทะเลสร้างรายได้สูงถึง 434,453 ล้านบาทจากการใช้โดยตรง (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2557) แม้ว่าการระบาดของโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว กิจกรรมทางทะเลหลากหลาย เช่น การเดินศึกษาธรรมชาติในป่าชายเลน การดำน้ำดูปะการัง และกิจกรรมนันทนาการบนชายหาด ล้วนดึงดูดนักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวที่ขาดการบริหารจัดการที่ดีอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศ เช่น การสร้างโรงแรมที่ทำลายป่า และการพัฒนาชายฝั่งที่เปลี่ยนแปลงระบบนิเวศ (Gössling, 2002) กิจกรรมบางอย่าง เช่น การเหยียบย่ำปะการัง หรือการทิ้งสมอเรือ ทำให้แนวปะการังเสียหาย มลพิษจากน้ำเสีย ขยะ และการคมนาคมขนส่งเพิ่มปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น มลภาวะทางอากาศและการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ท้องถิ่น (Gössling et al., 2012)

มนุษย์ยังมีบทบาทในการเร่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดินทาง และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การท่องเที่ยวทางทะเลจึงต้องมีบทบาทในแนวทางพัฒนาอย่างยั่งยืน (Gössling et al., 2021) แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนและการใช้วิธีฟื้นฟูธรรมชาติ (Nature-Based Solutions) เช่น ป่าชายเลน หญ้าทะเล และพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ได้รับความสนใจมากขึ้น (Alongi, 2014; Bedulli et al., 2020) การฟื้นฟูป่าชายเลนหรือการใช้โครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยังเป็นทางเลือกสำคัญ (Gössling, 2009) ผู้ประกอบการบางแห่งลดคาร์บอนฟุตพริ้นท์โดยการซื้อคาร์บอนเครดิต แต่ยังมีข้อจำกัดในประเทศกำลังพัฒนา (Dodds et al., 2013) แนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนยังพยายามปรับรูปแบบจากการท่องเที่ยวปริมาณมาก (mass tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (กาญจนาภรณ์ พงศ์พนรัตน์, 2563) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเน้นมิติการพัฒนา 3 ด้าน คือ 1) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน 2) มิติการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และ 3) มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยลดผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวและช่วยให้ระบบนิเวศฟื้นฟูได้ (UNWTO, 2018) ปัจจุบันนักท่องเที่ยวตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น โดยนิยมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือการชดเชยคาร์บอน (Poarsai & Visitnitikija, 2023) อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการท่องเที่ยวต้องเผชิญกับความท้าทาย เช่น การพัฒนาความตระหนักรู้และความพร้อมในการปรับรูปแบบธุรกิจ (Cai et al., 2022) ความตระหนักรู้ส่งผลดีต่อธุรกิจ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม (Huang et al., 2016; Li et al., 2023)

การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืน เช่น การใช้พลังงานทดแทน และการปรับปรุงกระบวนการเดินทางทางทะเลให้มีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีสะอาด

เช่น เรือพลังงานแสงอาทิตย์ ที่พักที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือระบบจัดการของเสียอย่างยั่งยืน ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Bocken et al., 2019) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถสร้างความรับผิดชอบและความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งช่วยส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว (Gössling & Peeters, 2015) นโยบายภาครัฐยังมีบทบาทสำคัญ เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การลดการปล่อยคาร์บอน และการออกกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมธุรกิจให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (UNWTO, 2018) อย่างไรก็ตาม การขาดการบริหารจัดการที่เหมาะสมอาจส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมและกระทบต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรมในอนาคต (Soldatou et al., 2022) แม้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับประเทศไทย แต่ยังมี การวิจัยในหลายด้านที่ขาดอยู่ โดยเฉพาะการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและเป็นเครื่องมือในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การศึกษาระดับความพร้อมของผู้ประกอบการ แนวโน้มตลาด นโยบายภาครัฐ และปัจจัยที่มีผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่อ่าวไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จะช่วยพัฒนารูปแบบธุรกิจที่ยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของตลาด รวมถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Poarsai & Visitnitikija, 2023) การพัฒนารูปแบบธุรกิจที่สอดคล้องกับแนวคิดคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ยังเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เช่น การพัฒนาบริการท่องเที่ยวในจังหวัดชุมพร ซึ่งช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นและสร้างความยั่งยืนในระยะยาว (Gössling & Peeters, 2015) การสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น นโยบายกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2562) และการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญสำหรับธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง, 2560)

ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลให้มีความยั่งยืนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการรักษาสมดุลระหว่างการสร้างรายได้และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีและแนวทางฟื้นฟูธรรมชาติเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในธุรกิจท่องเที่ยวคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์และการสนับสนุนจากภาครัฐจะช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในระยะยาว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาอิทธิพลของความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด และนโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด นโยบายภาครัฐ และประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด และนโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย
3. เพื่อพัฒนาแบบจำลองตัวแบบสมการโครงสร้างประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

การทบทวนวรรณกรรม

ความพร้อมของผู้ประกอบการคือ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติของบุคคลที่พัฒนาเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเริ่มต้นและดำเนินธุรกิจ โดยมีพื้นฐานจากการผสมผสานคุณลักษณะทางจิตวิทยา ความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ ซึ่งเอื้อต่อการสำรวจและจดจำโอกาสทางธุรกิจ การยอมรับความเสี่ยง

การทนต่อความไม่แน่นอน และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับบุคคลและองค์กร รวมถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรและเครื่องมือที่มีอยู่อย่างเหมาะสม เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จในบริบทของสภาพแวดล้อมการประกอบการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Widana & Darma, 2021)

วรรณกรรมของ Serio และคณะในปี 2020 ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลสตาร์ทอัพนวัตกรรมในอิตาลีระหว่างปี 2009-2018 เพื่อเปรียบเทียบอัตราการอยู่รอดระหว่างบริษัทที่มีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและบริษัททั่วไป ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างความพร้อมผู้ประกอบการกับประสิทธิผลด้านความยั่งยืน นอกจากนี้งานของ Karani และ Mshenga ในปี 2021 ได้ทำการศึกษาเชิงปริมาณระหว่างตัวแปรทั้งสองและพบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างความพร้อมผู้ประกอบการกับประสิทธิผลด้านความยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมอีกมากที่ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Audretsch et al., 2023; Sanchez-Garcia et al., 2024; Gregori et al., 2024) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ปัจจัยด้านความพร้อมของผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

ทรัพยากรมนุษย์ คือ สินทรัพย์ที่สำคัญขององค์กร ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมาย ผ่านกระบวนการบริหารและพัฒนาที่ครอบคลุมตั้งแต่การสรรหา การสร้างแรงจูงใจ การฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ระหว่างบุคลากรและองค์กร โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และปรับปรุงกระบวนการทำงาน รวมถึงการสร้างความยืดหยุ่นและความยั่งยืนในระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กรและความเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Vrontis et al., 2021)

วรรณกรรมของ Stankevičiūtė และ Savanevičienė ในปี 2023 ได้ทำการศึกษาทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อประเมินสถานะปัจจุบันของการจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน (Sustainable HRM) และความเชื่อมโยงกับความเป็นอยู่ที่ดีของพนักงานอย่างยั่งยืน พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลกันระหว่างตัวแปร ทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิผลแบบยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณกรรมของ Pulic & Bornemann ในปี 2024 ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลทุนมนุษย์ ความยั่งยืนขององค์กร และผลการดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูลจากบริษัทต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมอีกมากที่ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (De Vos, A., & Van der Heijden, B. I. J. M. 2020; Renwick et al., 2020; Jabbour & Santos, 2024; Peccei & Voorde, 2024; Baek & Kim, 2022) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

แนวโน้มของตลาดท่องเที่ยว คือ การคาดการณ์และการวางแผนเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยต่าง ๆ (Yoopetch et al., 2023)

Dutta และคณะในปี 2024 ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาอัลกอริทึมเพื่อตรวจจับแนวโน้มการตลาดซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับประสิทธิผลด้านความยั่งยืน ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับวรรณกรรมของ Mckay ในปี 2024 ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มทางการตลาดซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลด้านความยั่งยืนในเรื่องของการใช้พลังงานหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพนอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมอีกมากที่ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Exploding Topics, 2024; Morgan Chase, 2024; IBM, 2024; ESG Global Advisors, 2024; Euromonitor International, 2024) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานได้ว่า

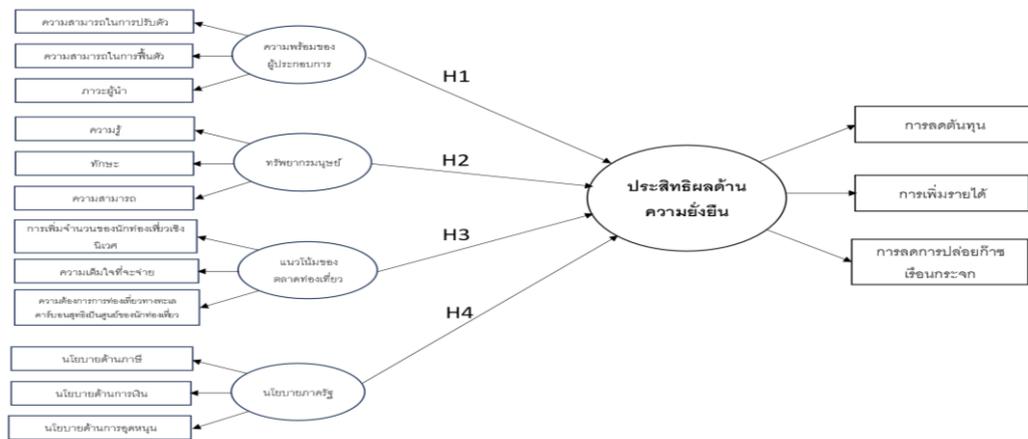
สมมติฐานการวิจัยที่ 3 ปัจจัยด้านแนวโน้มของตลาดมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

แนวทางและมาตรการที่รัฐบาลกำหนดเพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการท่องเที่ยวในประเทศ โดยมุ่งเน้นการสร้างความยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น การกำหนดมาตรฐานการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว (โควสุรัตน์ & มุงเมือง, 2566)

Judi และ Kurniawan ในปี 2024 ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสาธารณะ ความพร้อมขององค์กรในการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการนวัตกรรม และประสิทธิผลด้านความยั่งยืนในยุคหลังการระบาดของ COVID-19 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นโยบายสาธารณะที่มีประสิทธิภาพส่งเสริมความยั่งยืนขององค์กรผ่านการเสริมสร้างความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของ Whitsel และคณะในปี 2024 ซึ่งพัฒนากรอบการประเมินผลการดำเนินนโยบายเพื่อวัดผลกระทบด้านสุขภาพและความเท่าเทียมของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ พบว่ากรอบการประเมินที่พัฒนาขึ้นช่วยให้องค์กรสามารถวัดประสิทธิผลของนโยบายสาธารณะในการส่งเสริมความยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร นอกจากนี้ยังมีวรรณกรรมอีกมากที่ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Pillay & Kikasu, 2024; Shevelkova et al., 2023) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานได้ว่า

สมมติฐานการวิจัยที่ 4 ปัจจัยด้านนโยบายภาครัฐมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

จากการทบทวนวรรณกรรมและการสร้างสมมติฐานข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสามารถสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการวิจัยคือ ร่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดตราด ชลบุรี ชุมพร และสุราษฎร์ธานี (เมืองท่องเที่ยวหลัก 2 แห่ง ได้แก่ ชลบุรี และสุราษฎร์ธานี เมืองท่องเที่ยวรอง 2 แห่ง ได้แก่ ตราด และชุมพร) ผู้วิจัยสุ่มเลือกตัวอย่างโดยสะดวก (Convenience Sampling) ร่วมกับการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลทั้งหมด 300 คน การกำหนดขนาดตัวอย่างในการศึกษานี้อาศัยแนวคิดของ Jackson (2003) กับวรรณกรรมของ Hair และคณะในปี 2011 ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างว่าให้คำนวณจากสัดส่วนของตัวแปรสังเกต (observation variable) ต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ

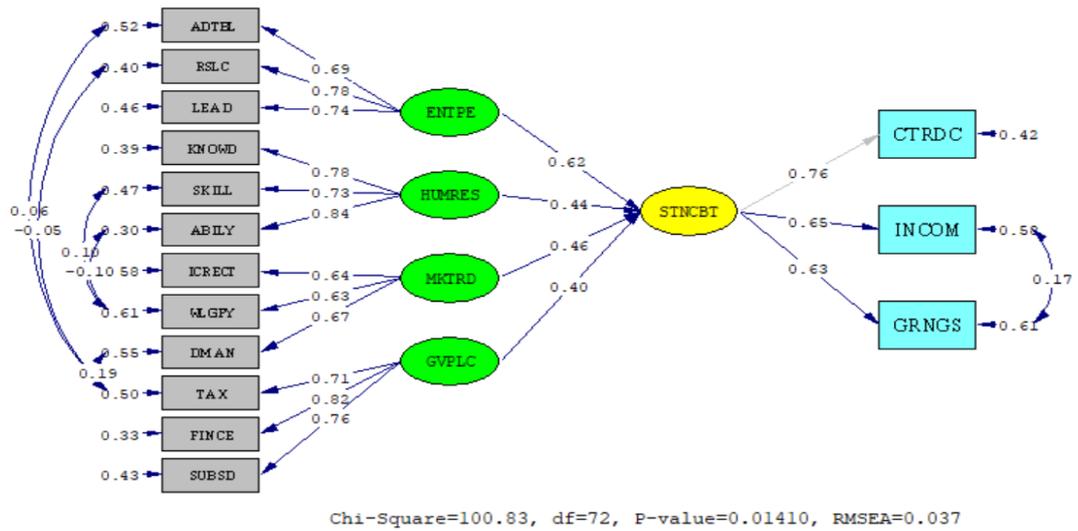
โดยได้กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำไว้ที่ 1 ตัวแปรสังเกต ต่อ 20 หน่วยของกลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย (hypothesis model) ประกอบด้วย 15 ตัวแปรสังเกตได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณดำเนินการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากเครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์ ซึ่งมีการใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล รวมถึงการใช้สถิติเชิงอนุมานซึ่งได้แก่การใช้วิธีการตัวแบบสมการโครงสร้างเพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของตัวแปรทั้งหมดในกรอบแนวคิดของการวิจัยนี้ และเพื่อทำการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานและอธิบายอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมของตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งพัฒนาจากการค้นคว้าตำราและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ได้ผ่านการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวัดด้วยการตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหาและค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการแอลฟาของครอนบาช ซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ 0.70 ทุกตัวแปร ทำให้สามารถอธิบายได้ว่าเครื่องมือซึ่งได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอในการใช้เก็บข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติในการวิจัยนี้

ผลการวิจัย

การนำเสนอตัวแปรในภาพประกอบกำหนดดังนี้ ENTRE = ความพร้อมผู้ประกอบการ, HUMRES = ทรัพยากรมนุษย์, MKTRD = แนวโน้มของตลาด, GVPLC = นโยบายภาครัฐ, STNCBT = ประสิทธิภาพด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธเป็นศูนย์กลางในพื้นที่อ่าวไทย การทดสอบโมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยเชิงยืนยัน (CFA) มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของมาตรวัด โดยผลการวิเคราะห์ที่ได้แสดงถึงการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรก่อนที่จะพิจารณาตัวแปรสังเกตได้จากค่าน้ำหนักปัจจัยในโมเดลการวัดต่าง ๆ ในแต่ละโมเดล จากผลการทดสอบ Construct ของตัวแปรแฝงทั้งหมด พบว่าในการศึกษาคุณภาพของแบบจำลองการวัด (measurement model) ได้ดำเนินการตรวจสอบเพื่อประเมินความเหมาะสมของตัวแปรแฝง (latent variable) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ซึ่งใช้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (standardized factor loading) เป็นเกณฑ์ โดยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักมากกว่า 0.30 ถือว่าเป็นตัวแปรเชิงประจักษ์ที่ดี และยังพิจารณาค่า R^2 เพื่อประเมินความน่าเชื่อถือ (reliability) ของตัวแปรเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังตรวจสอบความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงโดยตรง โดยค่าความเชื่อมั่นควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.60 และค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) ควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.50 ตามข้อเสนอแนะของ Diamantopoulos & Sigauw (2000) จากการตรวจสอบพบว่า โมเดลการวัดของตัวแปรแฝงทั้งหมดในแบบจำลองเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว ซึ่งยืนยันถึงคุณภาพและความเหมาะสมของโมเดลการวัดที่ศึกษาในงานวิจัยนี้

ซึ่งหลังจากที่ดำเนินการวิเคราะห์ตัวแบบการวัดและพบว่าเงื่อนไขต่าง ๆ ผ่านเกณฑ์แล้ว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) เพื่อตรวจสอบน้ำหนักอิทธิพลรวมถึงทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยผลการวิเคราะห์ทำให้ได้ตัวแบบสมการโครงสร้างดังภาพที่ 2 ซึ่งเป็นตัวแบบสมการโครงสร้างที่ผ่านการปรับปรุงโมเดลให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้วด้วยการยอมให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่าง Error Term ของตัวแปรสังเกตได้บางคู่

ภาพที่ 2 แสดงตัวแบบสมการโครงสร้างที่วิเคราะห์ได้ของงานวิจัย

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ คือ $\chi^2 = 100.83$ $df = 72$ $p\text{-value} = .01410$, $\chi^2 / df = 1.40$, $RMSEA = .037$, $RMR = .021$, $SRMR = .031$, $CFI = 1.00$, $GFI = .96$, $AGFI = .93$, $CN = 300.56$ จากค่าดัชนีความกลมกลืนดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองสมการโครงสร้างที่ดำเนินการปรับแก้ (Adjust Model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ในแบบจำลองดังกล่าวจึงเป็นที่ยอมรับได้

ผลการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน พบว่า สมมติฐานที่ 1 ความพร้อมของผู้ประกอบการส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมมติฐานที่ 2 ทรัพยากรมนุษย์ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมมติฐานที่ 3 แนวโน้มของตลาดส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สมมติฐานที่ 4 นโยบายภาครัฐส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรเชิงสาเหตุทั้งหมดสามารถรวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยได้แม่นยำร้อยละ 92

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลจากการตรวจสอบน้ำหนักอิทธิพลของแต่ละปัจจัยโดยวิเคราะห์แยกเป็นการตรวจสอบอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) และอิทธิพลโดยรวม (Total Effect) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-square) ของแต่ละตัวแปรอิสระเพื่ออธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลระหว่างตัวแปรในตัวแบบสมการโครงสร้าง (Path Analysis)

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น			
			ความพร้อมของผู้ประกอบการ (ENTPE)	ทรัพยากรมนุษย์ (HUMRES)	แนวโน้มของตลาด (MKTRD)	นโยบายภาครัฐ (GVPLC)
	.92	DE	.62*(6.04)	.44*(4.95)	.46*(6.34)	.40*(3.07)

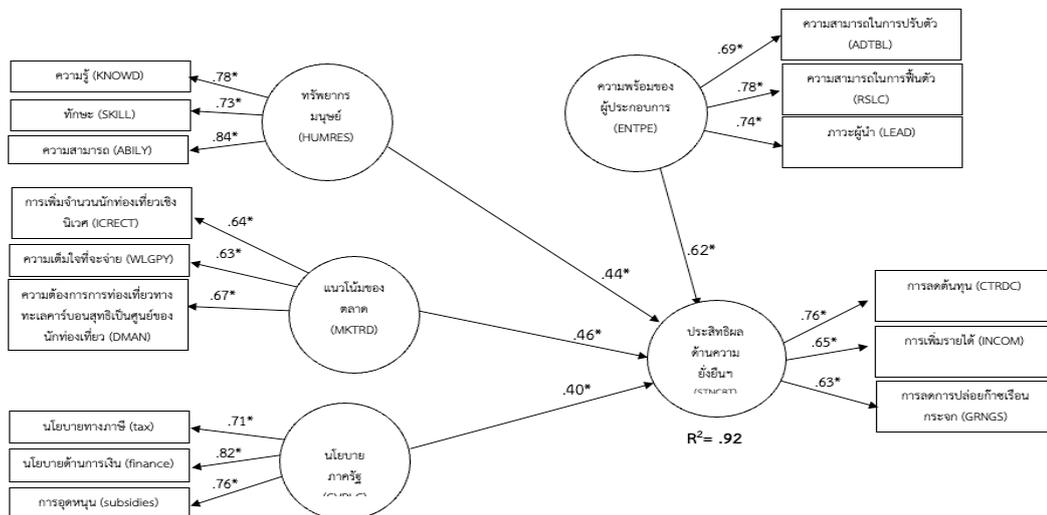
ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น			
			ความพร้อมของผู้ประกอบการ (ENTPE)	ทรัพยากรมนุษย์ (HUMRES)	แนวโน้มของตลาด (MKTRD)	นโยบายภาครัฐ (GVPLC)
ประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจฯ (STNCBT)		IE	-	-	-	-
		TE	.62*(6.04)	.44*(4.95)	.46*(6.34)	.40*(3.07)

$\chi^2 = 100.83$ df = 72 p-value = .01410, $\chi^2 / df = 1.40$, RMSEA = .037, RMR = .021, SRMR = .031, CFI = 1.00, GFI = .96, AGFI = .93, CN = 300.56

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ ในวงเล็บ เป็นค่าสถิติทดสอบ t หากมีค่าไม่อยู่ระหว่าง -1.96 ถึง 1.96 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งเมื่อพิจารณาการวิเคราะห์สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานตามกรอบวิจัยที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ทำให้ได้ตัวแบบสมการโครงสร้างของการวิจัยนี้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ตัวแบบสมการโครงสร้างอิทธิพลของความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด และนโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยว ทางทะเล คาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยขึ้นอยู่กับ 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการฟื้นตัว และภาวะผู้นำ โดยความสามารถในการปรับตัวช่วยให้ผู้ประกอบการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด เช่น การนำเทคโนโลยีสีเขียวและกลยุทธ์อนุรักษ์มาใช้เพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการฟื้นตัวช่วยให้ธุรกิจสามารถจัดการกับความท้าทาย เช่น การระบาดของโควิด-19 โดยการปรับโครงสร้างธุรกิจและสร้างความร่วมมือกับชุมชน ส่วนภาวะผู้นำเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์และสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานและชุมชน รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและการสร้างพันธมิตรระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งสามองค์ประกอบนี้สะท้อนถึงความพร้อมของผู้ประกอบการในการพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืน และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Audretsch et al. (2023) และ Gregori et al. (2024)

ทรัพยากรมนุษย์มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย ด้านความรู้ ช่วยให้บุคลากรสามารถตัดสินใจและดำเนินงานที่คำนึงถึงความยั่งยืน เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การลดการปล่อยคาร์บอน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ บุคลากรที่มีความรู้จะสามารถออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพัฒนานวัตกรรมที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ ด้านทักษะช่วยให้ความรู้ถูกนำไปใช้ในทางปฏิบัติ ทักษะสำคัญ เช่น การจัดการ การสื่อสาร และการแก้ปัญหา ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน เช่น การวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวที่ลดการใช้พลังงาน การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจกับนักท่องเที่ยว และการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงทักษะด้านเทคนิคเฉพาะ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลวิทยาศาสตร์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ด้านความสามารถเกิดจากการผสมผสานความรู้และทักษะ ช่วยให้บุคลากรสามารถจัดการสถานการณ์ที่ซับซ้อนและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ เช่น การจัดการของเสีย การพัฒนาความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น และการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การศึกษานี้สอดคล้องกับวรรณกรรมของ Peccei & Voorde (2024) และ Baek & Kim (2022) ที่เน้นความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ต่อการพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืน

แนวโน้มทางการตลาดที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยมี 3 ด้านหลัก ได้แก่ การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความเต็มใจที่จะจ่าย และความต้องการการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ การเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดจากความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและความสนใจในกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมชาติ เช่น การดำน้ำชมปะการังและการสำรวจป่าชายเลน โดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและองค์กรที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน รวมถึงกระแสการท่องเที่ยวทั่วโลกที่เน้นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและยั่งยืน ความเต็มใจที่จะจ่ายของนักท่องเที่ยวสำหรับกิจกรรมเชิงนิเวศเพิ่มขึ้น เนื่องจากความตระหนักถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สนับสนุนธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนและการลดการปล่อยคาร์บอน ความต้องการการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ เกิดจากความกังวลเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นักท่องเที่ยวต้องการกิจกรรมที่ลดหรือชดเชยการปล่อยคาร์บอน เช่น การใช้เรือพลังงานสะอาดและโครงการปลูกป่าชายเลน ธุรกิจที่สามารถแสดงความโปร่งใสในความพยายามลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การรายงานการปล่อยคาร์บอน จะได้รับการสนับสนุนมากขึ้น งานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Dutta et al. (2024) และ McKay (2024) ที่เน้นความสำคัญของแนวโน้มตลาดต่อการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

นโยบายภาครัฐส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ นโยบายทางภาษี นโยบายด้านการเงิน และการอุดหนุน นโยบายทางภาษี สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการลงทุนในเทคโนโลยีที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การลดหย่อนภาษีสำหรับธุรกิจที่ใช้พลังงานสะอาด หรือการคืนภาษีสำหรับโครงการลดการปล่อยคาร์บอน นโยบายนี้ช่วยลดต้นทุนและส่งเสริมการลงทุนระยะยาวในธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นโยบายด้านการเงิน สนับสนุนผู้ประกอบการด้วยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือกองทุนพิเศษสำหรับโครงการพัฒนาความยั่งยืน เช่น การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและโครงการลดคาร์บอน นโยบายนี้ช่วยลดภาระต้นทุนและเพิ่มโอกาสให้ธุรกิจพัฒนาโครงการที่ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจท้องถิ่น การอุดหนุนจากภาครัฐช่วยลดต้นทุนและสร้างแรงจูงใจ เช่น การสนับสนุนเงินทุนสำหรับเทคโนโลยีสีเขียว การฟื้นฟูระบบนิเวศ และการพัฒนากิจกรรมเชิงอนุรักษ์ การอุดหนุนยังช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการในการพัฒนาธุรกิจที่ยั่งยืน เช่น การจัดตั้งพื้นที่อนุรักษ์หรือโครงการที่มีส่วนร่วมของชุมชน งานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Judi & Kurniawan (2024) และ Whitsel et al. (2024) ที่เน้นบทบาทของนโยบายภาครัฐในการสนับสนุนธุรกิจที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากการทำวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของความพร้อมของผู้ประกอบการ ทรัพยากรมนุษย์ แนวโน้มของตลาด และนโยบายภาครัฐที่มีต่อประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยว ทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทย” ผู้วิจัยได้ก่อเกิดเป็นประเด็นในการเสนอแนะโดยอ้างอิงจากผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้คัดสรรและทบทวนวรรณกรรมมานั้นมีอิทธิพลต่อระดับของประสิทธิผลด้านความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยว ทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ในพื้นที่อ่าวไทยได้เป็นอย่างดี ซึ่งชี้ให้เห็นว่า

1. ภาครัฐควรจัดตั้งโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาความพร้อมของผู้ประกอบการในธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ เช่น การจัดฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการธุรกิจที่เน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนเงินทุนสำหรับการปรับปรุงกิจการให้มีความยั่งยืน และการสร้างระบบเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์

2. รัฐบาลควรลงทุนในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มตลาดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน เช่น การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อบริการที่ปล่อยคาร์บอนต่ำ การวิเคราะห์ตลาดใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจที่ลดการปล่อยคาร์บอน

3. จัดตั้งนโยบายและมาตรการจูงใจ เช่น การลดหย่อนภาษีสำหรับธุรกิจที่ปฏิบัติตามแนวทางการลดคาร์บอนหรือมีการลงทุนในเทคโนโลยีที่ช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและการนำไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็นเนื้อหาสำหรับหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น หลักสูตร "การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์"

2. ควรให้เกิดการสร้างโปรแกรมฝึกอบรมระยะสั้นสำหรับนักศึกษาหรือบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเน้นที่ความรู้ด้านการลดคาร์บอนและการประยุกต์ใช้นโยบายที่เกี่ยวข้อง

3. ควรมีการสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายนักวิชาการและผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และพัฒนานโยบายร่วมกัน

4. ผู้ประกอบการสามารถพิจารณาตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยนี้แล้วเปรียบเทียบกับความสอดคล้องกับบริบทของธุรกิจของตนหรือไม่หากมีความสอดคล้องเหมาะสมให้ดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานตามแนวทางของผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรให้มีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยแต่ละด้านที่มีผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจการท่องเที่ยวทางทะเลคาร์บอนสุทธิเป็นศูนย์ เช่น การศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่อ่าวไทยกับพื้นที่ท่องเที่ยวทางทะเลอื่น ๆ ของประเทศไทย ให้ครอบคลุม

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพัฒนารอบแนวคิด (Conceptual Framework) หรือโมเดลการวิเคราะห์ที่รวมปัจจัยเชิงสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อสร้างความครอบคลุมและเชื่อมโยงกับบริบทของธุรกิจการท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2557) รายงานสรุปสำหรับผู้บริหารโครงการการวิเคราะห์ความคุ้มค่า การประเมินผลกระทบระบบนิเวศทางทะเล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากร.
กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- Alongi, D. M. (2014). Carbon cycling and storage in mangrove forests. *Annual review of marine science*, 6(1), 195-219.
- Audretsch, D. B., Belitski, M., Caiazza, R., Chowdhury, F., & Menter, M. (2023). Entrepreneurial growth, value creation and new technologies. *The Journal of Technology Transfer*, 48(5), 1535-1551.
- Baek, T. H., Kim, J., & Kim, J. H. (2024). Effect of disclosing AI-generated content on prosocial advertising evaluation. *International Journal of Advertising*, 1-22.
- Bedulli, C., Lavery, P. S., Harvey, M., Duarte, C. M., & Serrano, O. (2020). Contribution of seagrass blue carbon toward carbon neutral policies in a touristic and environmentally-friendly island. *Frontiers in Marine Science*, 7, 1.
- Bocken, N., Boons, F., & Baldassarre, B. (2019). Sustainable business model experimentation by understanding ecologies of business models. *Journal of cleaner production*, 208, 1498-1512.
- Dodds, W. K., Perkin, J. S., & Gerken, J. E. (2013). Human impact on freshwater ecosystem services: a global perspective. *Environmental science & technology*, 47(16), 9061-9068.
- Gössling, S. (2002). Global environmental consequences of tourism. *Global environmental change*, 12(4), 283-302.
- Gössling, S., Haglund, L., Kallgren, H., Revahl, M., & Hultman, J. (2009). Swedish air travellers and voluntary carbon offsets: towards the co-creation of environmental value?. *Current Issues in Tourism*, 12(1), 1-19.
- Gössling, S., Scott, D., Hall, C. M., Ceron, J. P., & Dubois, G. (2012). Consumer behaviour and demand response of tourists to climate change. *Annals of tourism research*, 39(1), 36-58.
- [Gössling, S., et al. \(2021\). Tourism and Climate Change: Risks and Opportunities. Channel View Publications.](#)
- GREGORI, D., ANGELLETTI, M., BARROS, M., PIVETTA, C. P., BAHÍA, M. E., GRECCO, L., ... & DIMIERI, L. (2024). U-Pb ages of magmatic and inherited zircons of the granitic rocks of the López Lecube Stock, Buenos Aires province, Argentina.
- Grandcourt, M. A. E. (2020). The role of the United Nations World Tourism Organization (UNWTO) in tourism and sustainable development in Africa. In *Routledge handbook of tourism in Africa* (pp. 131-138). Routledge.
- Gu, J., Cai, H., Dong, C., Ren, J. S., Timofte, R., Gong, Y., ... & Tiwari, A. K. (2022). NTIRE 2022 challenge on perceptual image quality assessment. In *Proceedings of the IEEE/CVF conference on computer vision and pattern recognition* (pp. 951-967).
- Poarsai, P., & Visitnitikija, C. (2023). ประสิทธิภาพ การ จัดการ โล จี สติ ก ส์ ของ นักท่องเที่ยว ใน จังหวัด ชุมพร. *Academic and Research Journal of Liberal Arts (Online)*, 18(1), 85-110.

- UNESCO. (2022). *Environmental Education for Sustainable Development*. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/sustainable-development/environmental-education>
- UNDP. (2023). Human Development Report 2023. Retrieved from <https://hdr.undp.org/en>
- United Nations. (2021). *Sustainable Development Goals*. Retrieved from <https://sdgs.un.org/goals>
- UNESCO. (2020). *Education for Sustainable Development: A Roadmap*. Retrieved from <https://en.unesco.org/themes/education-sustainable-development/roadmap>
- United Nations Environment Programme. (2022). *Community engagement in waste management: Best practices and lessons learned*. Retrieved from <https://www.unep.org/resources/report/community-engagement-waste-management-best-practices>
- United Nations Environment Programme. (2023). *Waste management: Engaging communities for effective solutions*. Retrieved from <https://www.unep.org/resources/report/waste-management-engaging-communities>
- United States Environmental Protection Agency. (2018). *Components of environmental studies*. Washington, D.C.: United States Environmental Protection Agency.
- United Nations (2020), “Socio-economic framework for COVID-19 response for Jordan”, available at: <https://jordan.un.org/en/53798-un-launches-socio-economic-framework-covid-19-response-jordan> (accessed 10 January 2024).
- United Nations Environment Programme. (2022). *Waste Management: Awareness and Action for a Cleaner Environment*. Retrieved from <https://www.unep.org/resources/report/waste-management-awareness>
- van Santen, J. A., Poynton, E. F., Iskakova, D., McMann, E., Alsup, T. A., Clark, T. N., ... & Linington, R. G. (2022). The Natural Products Atlas 2.0: a database of microbially-derived natural products. *Nucleic acids research*, 50(D1), D1317-D1323.
- Vrontis, D., Makrides, A., Christofi, M., & Thrassou, A. (2021). Social media influencer marketing: A systematic review, integrative framework and future research agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 45(4), 617-644.
- Sánchez-García, E., Montalvo-Falcón, J. V., Marco-Lajara, B., & Martínez-Falcó, J. (2024). Guiding organizations toward sustainable success: The strategic role of leadership in environmental corporate governance in the wine industry. *Corporate social responsibility and environmental management*, 31(6), 6438-6456.
- Widana, L. A. S. C., & Darma, G. S. (2021). Measuring the passion of entrepreneurship spirit on students in industrial revolution era 4.0. *Journal of Business on Hospitality and Tourism*, 7(2), 224-234.